

Notat

Vedrørende: Demografireguleringer i basisbudget 2021-24
Sagsnavn: Budget 2021-24
Sagsnummer: 00.01.00-S55-1-19
Skrevet af: Brian Almann Hansen
E-mail: brian.hansen@randers.dk
Forvaltning: Budget
Dato: 5. august 2020
Sendes til: **Bilagsmateriale til byrådets budgetseminar den 27. august 2020**

I dette notat gives en beskrivelse af de demografireguleringer der indregnes i basisbudget 2021-24.

I forbindelse med budget 2019-22 blev det besluttet, at de beregnede demografibeløb fortsat skal indarbejdes i kommunens basisbudget, men at beløbene i første omgang placeres på en central konto og udmøntes herfra til de respektive fagområder i forbindelse med de politiske drøftelser om budgettet. Dette gælder dog kun områder der skal have tilført midler – hvilket denne gang vil sige alle fire områder: småbørnsområdet, skoleområdet, socialområdet og omsorgsområdet.

Grundlaget for demografireguleringerne er kommunens aktuelle befolkningsprognose for 2021-33, der blev godkendt af byrådet den 15. juni 2020. Der anvendes de modeller, der blev vedtaget i forbindelse med budget 2019-22.

Nedenfor gives en beskrivelse af kommunens fire demografiområder og slutteligt vises en fremskrivning af alle områder til 2030:

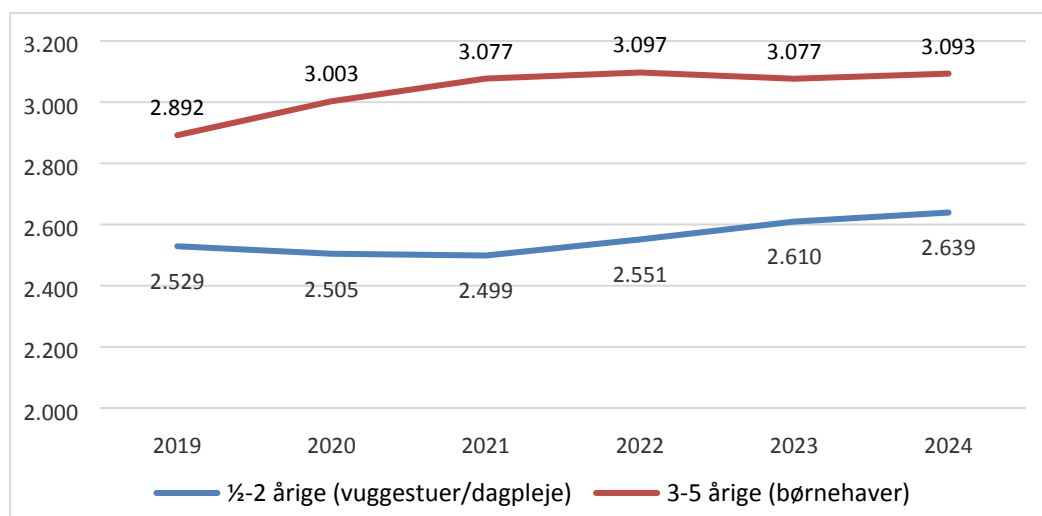
- Småbørnsområdet (afsnit 1)
- Skoleområdet (afsnit 2)
- Socialområdet (afsnit 3)
- Omsorgsområdet (afsnit 4)
- Fremskrivning til 2030 (afsnit 5)
- Sammenfatning (afsnit 6)

1. Småbørnsområdet

1.1. Forventet udvikling i målgruppen

Den indregnede demografiregulering på småbørnsområdet sker ud fra udviklingen i ½-2 årige (dagpleje og vuggestue) samt udviklingen i 3-5 årige (børnehaver). Det forudsættes at der vil være uændret "efterspørgselsandel" gennem hele perioden.

Udviklingen i de relevante målgrupper ser ud som følger:

Figuren viser at der er en stigning i 3-5 årige frem til 2022 og derefter et mindre fald, hvorefter niveauet i 2024 svarer til niveauet i 2022. Mht. ½-2 årige er der et mindre fald frem til 2021, hvorefter antallet forventes at stige gennem resten af perioden.

1.2. Beregning af demografibeløb

Ud fra ovenstående forventede udvikling i ½-2 årige samt 3-5 årige kan det forventede antal passede børn findes og dernæst anvendes følgende gennemsnitspriser:

Kr.	Pladsudnyttelse, bruttotildeling pr. barn (budget 2020)	Forældrebetaling	Friplads (32%)	Gennemsnitspriser til demografi regulering
Dagpleje	107.703	-26.900	8.600	89.400
Vuggestue	102.900	-25.700	8.200	85.400
Børnehave	51.500	-12.900	4.100	42.700

Ud fra ovennævnte udvikling (og de nævnte gennemsnitspriser) kan der nu beregnes følgende demografiregulering på småbørnsområdet (hvor ændringerne er angivet i forhold til 2020):

1.000 kr.	Gennemsnitspris (kr.)	2021	2022	2023	2024
Dagpleje	89.400	-142	1.152	2.588	3.318
Vuggestuer	85.400	-283	2.297	5.161	6.616
Børnehaver	42.700	3.206	4.064	3.182	3.906
I alt		2.781	7.512	10.930	13.840

Tabellen viser et reguleringsbehov på 2,8 mio. kr. i 2021 stigende til 13,6 mio. kr. i 2024.

Mht. dagpleje/vuggestuer er der et negativt reguleringsbehov i 2021, men derefter en stigning gennem hele perioden. Mht. børnehaver er der en forholdsvis stor vækst fra 2020-21 og dernæst stort set konstant niveau. De beregnede demografireguleringer svarer til ovennævnte udvikling i de to målgrupper.

1.3 Efterregulering vedrørende 2019

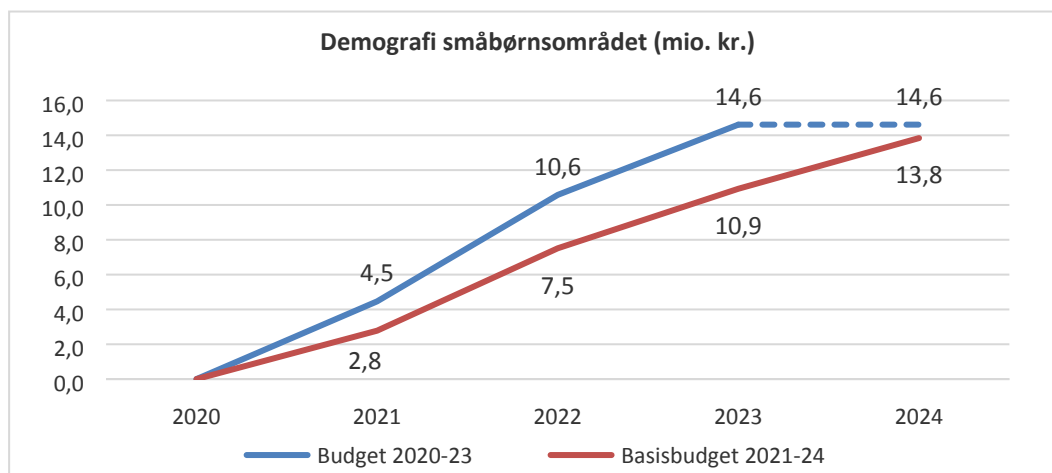
På småbørnsområdet foretages hvert år efterregulering i forhold til det faktisk antal passede børn, jf. nedenstående tabel, der viser de beregnede efterreguleringsbeløb for 2019:

	Budgetteret antal	Faktisk antal	Forskel	Gennemsnitspris	Beløb (1.000 kr.)
Dagpleje	787	706	-81	86.830	-7.051
Vuggestuer	1.296	1.338	42	83.100	3.457
Børnehaver	2.956	3.051	95	41.200	3.908
I alt	5.039	5.094	55		314,6

Tabellen viser et efterreguleringsbehov på 315.000 kr. til småbørnsområdet vedrørende 2019. Beløbet er medtaget ved budgetopfølgningen pr. 31/3 2020.

1.4 Ændring i forhold til budget 2020-23

I budget 2020-23 er der allerede indregnet en demografiregulering på småbørnsområdet. I nedenstående figur sammenlignes den aktuelt beregnede demografiregulering med den regulering, der tidligere var beregnet i budget 2020-23:

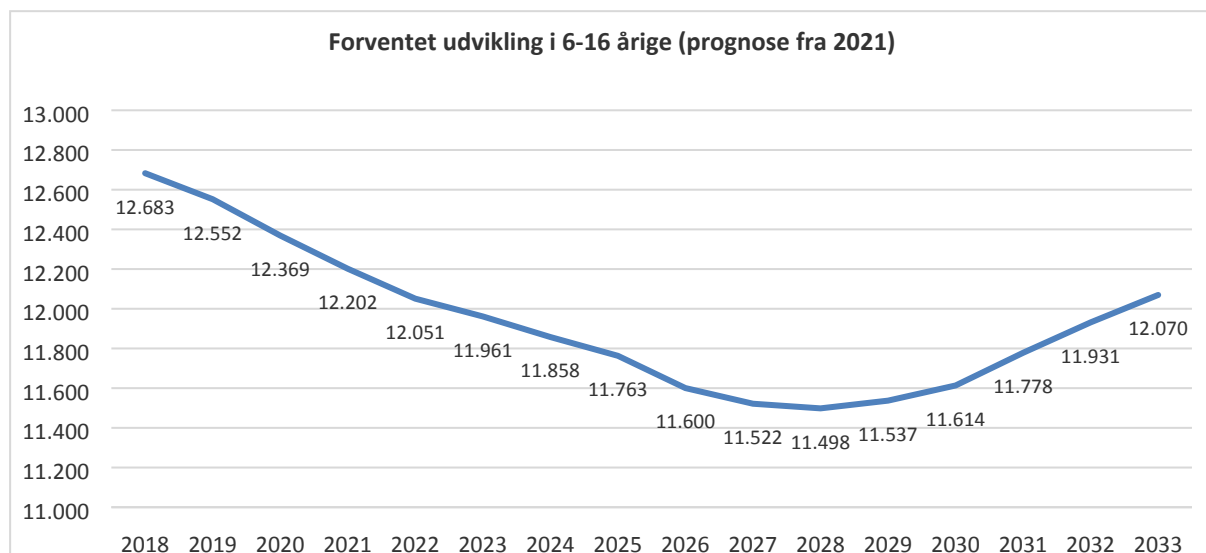

Figuren viser at der tidligere blev forventet et reguleringsbehov på 4,5 mio. kr. fra 2020-21, mens der nu "kun" forventes en regulering på 2,8 mio. kr. Mindreudgiften skyldes en lavere vækst i antal småbørn (0-5 årige) end tidligere forventet.

2. Skoleområdet

2.1. Forventet udvikling i målgruppen

På skoleområdet er den primære aldersgruppe 6-16 årige. Den forventede udvikling i den aktuelle prognose fremgår af nedenstående figur:

Figuren viser et fald i antal 6-16 årige frem til 2028, hvorefter der igen sker en stigning.

Udover ovennævnte målgrupper reguleres i forhold til følgende målgrupper:

- SFO: 6-9 årige
- Efterskoler: 14-16 årige
- Ungdomsskoler: 14-17 årige
- Ungdommens Uddannelsesvejledning: 16-24 årige.

2.2. Beregning af demografibeløb

Demografibeløb på folkeskoleområdet er i basisbudgettet beregnet ud fra den nuværende klasse- og elevtalsmodel. Nedenfor lidt nærmere om de største poster – nemlig ”folkeskoler” og ”bidrag til private skoler”.

Folkeskoler

På baggrund af elev- og klassetalsprognosen for 2020 (reguleret for planlægningstal for skoleår 2021/22) forventes følgende fald i antal klasser i forhold til 2020:

- 2021: -10 klasser
- 2022: -11 klasser
- 2023: -13 klasser
- 2024: -15 klasser

Bidrag til private skoler

For private skoler tages udgangspunkt i elevtal for 2019/20 på 2.871 elever. Herudover er der forudsat en udvikling fra 2020 til 2021-24 på +100 elever, hvorefter det samlede elevtal udgør 2.971 elever alle årene (for SFO forventes ingen demografisk udvikling fra 2020 til 2021-24 - børnetal fastholdes på 748).

Forudsætningen om stigningen på 100 privatskoleelever fra 2020-21 (og dernæst konstant niveau) er behæftet med betydelig usikkerhed, men er forvaltningens bedste bud p.t.

Forudsætningen om stigningen på 100 elever sammenholdt med efterreguleringen vedrørende 2020 på ca. 6 mio. kr. (se afsnit 2.3 nedenfor) betyder en samlet regulering på området på 11,7 mio. kr. fra 2020 til 2021.

Det samlede reguleringsbehov på skoleområdet er opgjort som følger (i forhold til niveauet i 2020):

	2021	2022	2023	2024
1.000 kr.				
Folkeskolen	-3.948	-4.611	-5.723	-7.388
SFO	-1.680	-2.351	-2.218	-943
Bidrag til private skoler	11.716	11.713	11.713	11.713
Efterskoler	36	-109	182	182
Ungdomsskoler	44	1	91	109
Ungd. Udd. Vejledning	-8	-17	-21	-30
I alt	6.160	4.626	4.024	3.643

2.3. Efterregulering

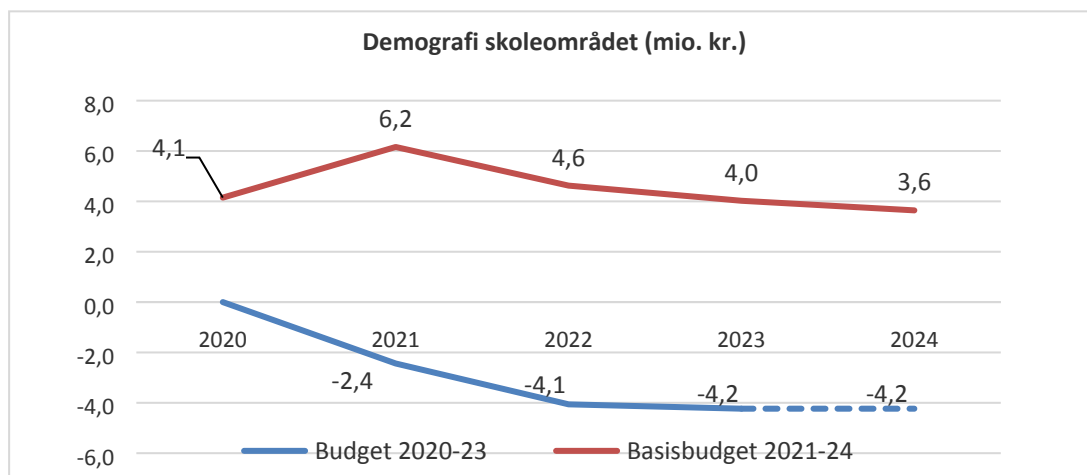
På skoleområdet efterreguleres i forhold til den faktiske udvikling i antal elever. Efterreguleringen på skoleområdet kan opgøres som følger:

1.000 kr.	Faktisk elevtal	Prognose	Forskel
Folkeskolen	-8.429	-6.007	-2.422
SFO	-2.309	-2.128	-181
Bidrag til private skoler	4.682	-1.310	5.992
Efterskoler	195	-636	831
Ungdomsskoler	22	24	-2
Ungd. Udd. Vejledning	-89	-20	-69
I alt	-5.928	-10.077	4.149

Tabellen viser et efterreguleringsbehov på 6,0 mio. kr. vedrørende privatskoler. På folkeskoleområdet er der derimod en mindredgift på 2,4 mio. kr. Det samlede efterreguleringsbehov er på 4,1 mio. kr. og dette beløb er medtaget ved budgetopfølgningen pr. 31/3 2020.

2.4 Ændring i forhold til budget 2020-23

I nedenstående figur sammenlignes den aktuelt beregnede demografiregulering med den regulering, der tidligere var beregnet i budget 2020-23:

Som følge af den beregnede efterregulering for 2020 starter grafen på 4,1 mio. kr. og stiger til 6,2 mio. kr. i 2021 (primært som følge af stigningen vedrørende private skoler). Herefter falder udgiften til 3,6 i 2024.

Merudgiften (i forhold til sidste års budget) kan opgøres til 8,6 mio. kr. i 2021 faldende til 7,9 mio. kr. i 2024.

3. Socialområdet

3.1 Beregning af demografibeløb

Reguleringen for socialområdet dækker børn og voksne med handicap, psykiatri samt socialt udsatte. Ved beregningen af demografibeløbene anvendes der følgende gennemsnitspriser¹:

	Gns pris
0-18 årig	150.770
19-65 årige	167.902
66+ årige	161.368

Antallet i ovennævnte aldersgrupper sættes i forhold til det samlede antal i aldersgruppen, og der forudsættes uændret "efterspørgselsprocent" gennem hele perioden².

På den baggrund kan der beregnes følgende demografireguleringer (i forhold til niveauet i 2020):

1.000 kr	2021	2022	2023	2024
0-18 årig	-175	-340	-501	-645
19-65 årige	198	813	1.076	1.544
66+ årige	669	1.226	1.897	2.500
I alt	692	1.699	2.472	3.400

Tabellen viser et reguleringsbehov på 0,7 mio. kr. i 2021 stigende til 3,4 mio. kr. i 2024. Disse tal er dog uden den beregnede efterregulering for 2019, som beskrives nærmere nedenfor.

Efterregulering 2019

I forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2019-2022 blev det besluttet, at demografimodellen på socialområdet skulle udvides, så der også foretages efterregulering på dette område. Efterreguleringen foretages ud fra udviklingen på landsplan, og der reguleres med 50% af landsplansudviklingen (for at udjævne reguleringerne mellem årene).

Efterreguleringen for 2019 kan beregnes som følger:

Efterregulering 2019	1.000 kr.
Hvis landsudvikling	9.075
50% af landsudvikling	4.537
Indregnet demografiregulering	2.600
Efterreguleringsbehov	1.937

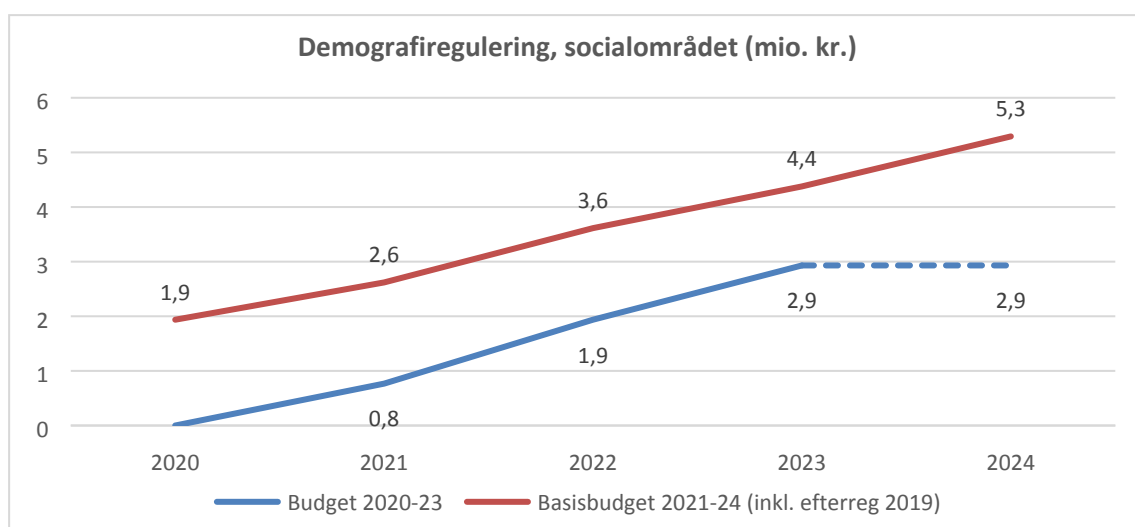
¹ Der er tale om en PL fremskrivning af gennemsnitspriser fra 2019 til 2021 med KL's seneste skøn. Gennemsnitspriserne er oprindeligt dannet via fagsystemet AS2007 (Calibra), hvor udgifter og antal (fordelt på aldersgrupper) kan trækkes. I gennemsnitspriserne indgår alle de ydelser borgerne får i den pågældende aldersgruppe, dog er enkeltydelser, tabt arbejdsfortjeneste, kørsel og nogle få marginale udgifter ikke med.

² Der forudsættes samme procentandel som i 2019, dvs. 2,1% af de 0-18 årige, 4,5% af de 19-65 årige og 1,3% af de 66+ årige.

50% af landsudviklingen giver et reguleringsbehov på 4,5 mio. kr. fra 2018 til 2019. Der var allerede i budget 2019-22 indregnet en regulering på 2,6 mio. kr. fra 2018 til 2019. Altså er der et efterreguleringsbehov på 1,9 mio. kr. som indregnes varigt i 2020 og frem. Efterreguleringsbeløbet for 2020 medtages ved budgetopfølgningen pr. 31/5 2020 og fra 2021 og frem indarbejdes beløbet i de samlede demografireguleringer (jf. nedenstående afsnit).

3.3. Ændring i forhold til budget 2020-23

I nedenstående figur sammenlignes den aktuelt beregnede demografiregulering (inkl. efterregulering) med den regulering, der tidligere var beregnet i budget 2020-23:

Som følge af den beregnede efterregulering for 2019 starter grafen på 1,9 mio. kr. og stiger til 5,3 mio. kr. i 2024. Merudgiften (i forhold til sidste års budget) kan opgøres til 1,9 mio. kr. i 2021 stigende til 2,4 mio. kr. i 2024.

Socialområdet vil fortsat (via efterreguleringen) blive reguleret i forhold til udviklingen på landsplan. Ovenstående røde kurve kan derfor blot betragtes som et a conto beløb, der i lighed med øvrige områder med positiv regulering foreløbigt (for årene 2021 og frem) er afsat centralt til udmøntning i forbindelse med de politiske drøftelser om budgettet.

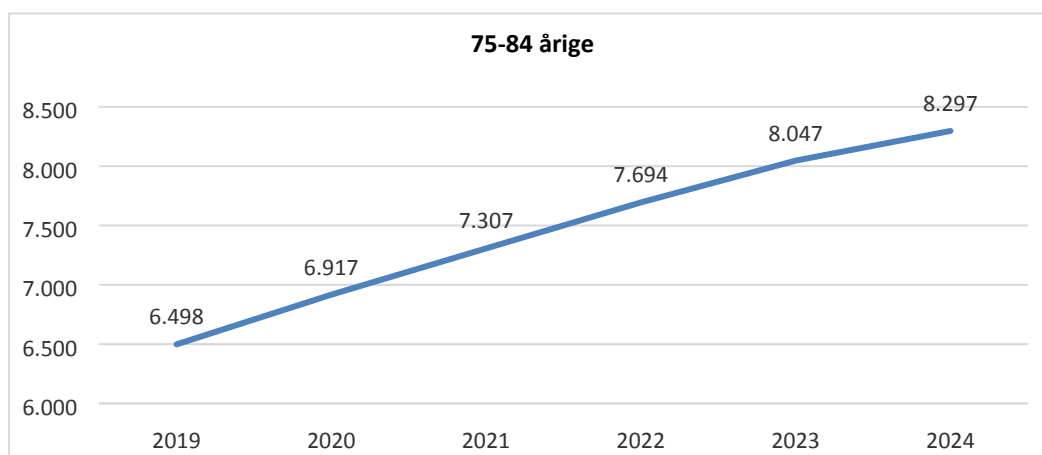
4. Omsorgsområdet

4.1 Forventet udvikling i målgruppen.

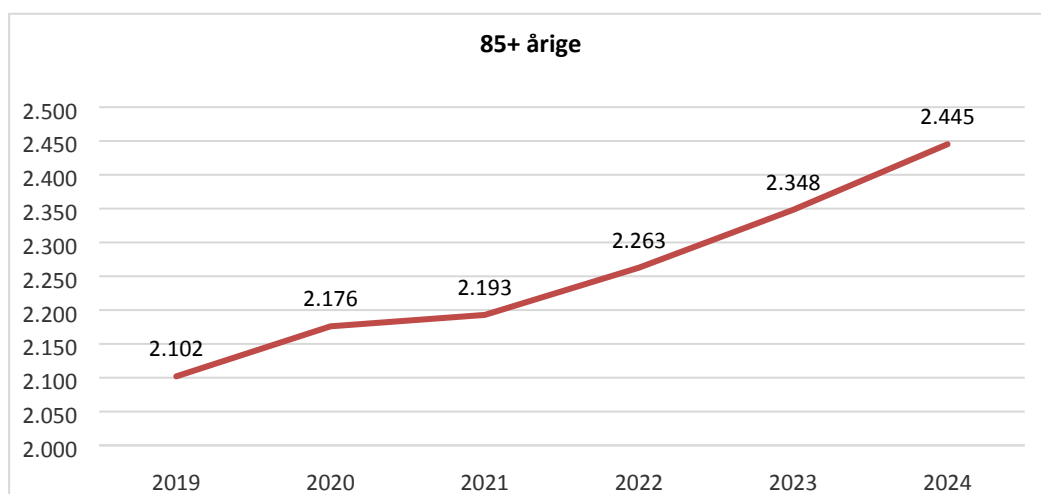
På omsorgsområdet foretages demografiberegningerne for følgende to alderskategorier:

- 75-84 årige
- 85+ årige

Nedenstående figurer viser den forventede udvikling i disse målgrupper, jf. den aktuelle prognose:

Figuren viser en forholdsvis stor stigning i antal 75-84 årige gennem hele perioden – fra 2020 til 2024 er der således tale om en stigning på 20%.

Figuren viser også her en stigning gennem hele perioden – dog med en forholdsvis lille stigning fra 2020 til 2021 – fra 2020 til 2024 er der tale om en stigning på 12%.

4.2 Beregning af demografibeløb

Ved beregning af demografibeløbene anvendes følgende gennemsnitspriser³:

	Gennemsnitspriser
75-84 årige	38.820
85+ årige	128.405

Disse gennemsnitspriser ganges så blot på ovennævnte udvikling i antal hhv. 75-84 årige og 85+ årige, hvorved fås følgende demografibeløb:

1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
75-84 årige	15.132	30.181	43.868	53.564
85+ årige	2.166	11.141	22.127	34.568
I alt	17.298	41.322	65.995	88.132

Tabellen viser, at der fra 2020 til 2021 er et reguleringsbehov på 17,3 mio. kr. stigende til 88,1 mio. kr. i 2024.

4.3 Efterregulering vedrørende 1/1 2020.

På omsorgsområdet efterreguleres i forhold til den faktiske udvikling i antal 75-84 årige og 85+ årige. Nedenstående tabel viser de beregnede efterreguleringsbeløb for 2020:

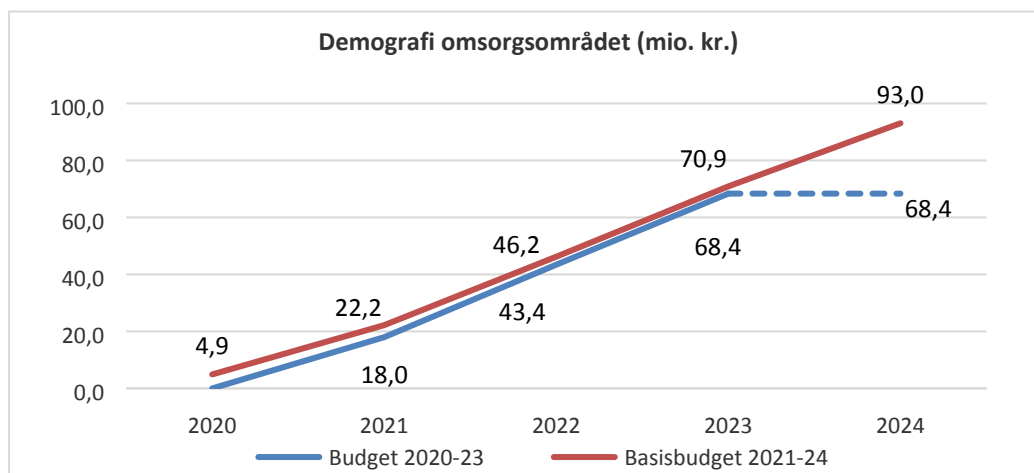
	Enhedsbeløb (kr.)	Antal Prognose 1/1 2020	Antal Faktisk 1/1 2020	Forskel (antal)	Forskel (1.000 kr.)
75-84 årige	36.720	6.894	6.917	23	827
85+ årige	127.963	2.144	2.176	32	4.079
		9.039	9.093	54	4.906

Efterreguleringen kan altså beregnes til 4,9 mio. kr. der tilføres omsorgsområdet som et varigt løft. Beløbet vedr. 2020 er medtaget ved budgetopfølgningen pr. 31/3 2020 – og den varige effekt indarbejdes i basisbudgettet for 2021-24

4.4. Ændring i forhold til budget 2020-23

Nedenstående figur viser demografireguleringen i basisbudget 2021-24 (inkl. efterreguleringen) sammenlignet med den tidligere regulering i budget 2020-23:

³ Udgangspunktet for gennemsnitspriserne er de aktuelle enhedsbeløb, der indgår i KL's skatte- og tilskudsmodel fratrukket 10.000 kr. (faste udgifter).

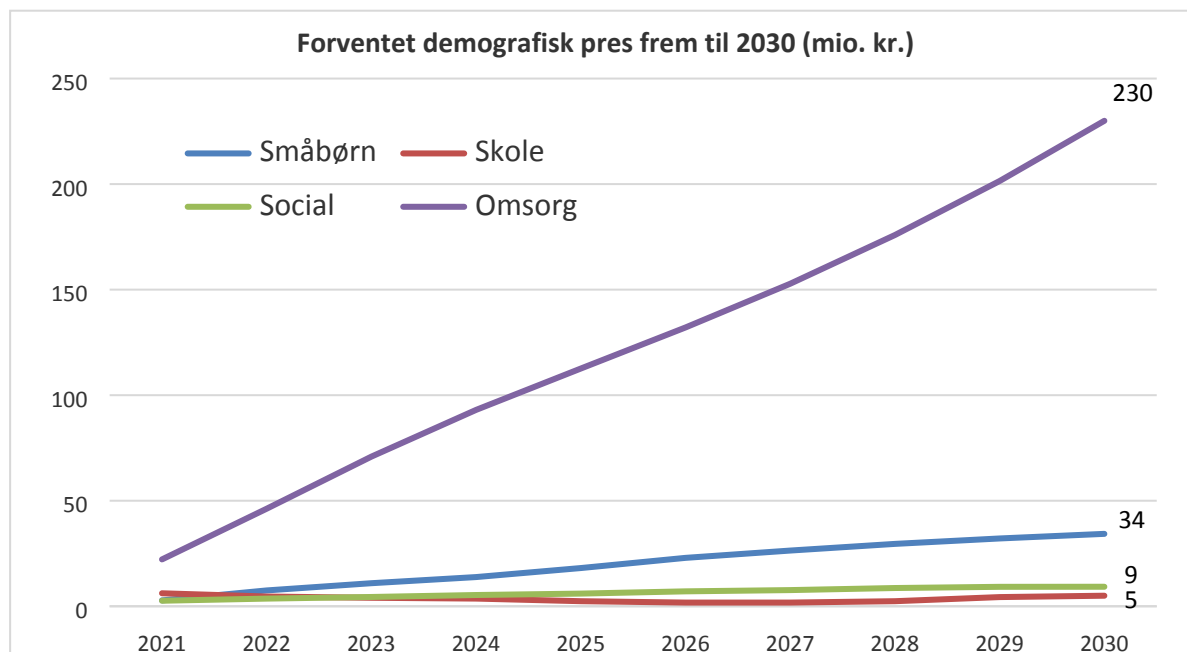

Som nævnt ovenfor er efterreguleringen for 2020 på 4,9 mio. kr. hvorfor grafen for basisbudget 2021-24 starter der. Men ellers følger de to kurver hinanden tæt – der er dog en lidt lavere vækst i basisbudget 2021-24, hvilket skyldes en lavere forventet vækst i antal 85+ årige.

I 2024 er der en merudgift på 24,7 mio. kr. idet budgetbeløbet i 2023 (i budget 2020-23) i udgangspunktet overføres uændret til 2024.

5. Fremskrivning til 2030

Nedenstående figur viser fremskrivningen af kommunens demografiområder frem til 2030 – med udgangspunkt i de nuværende modeller og den aktuelle befolkningsprognose⁴.

Figuren viser, at langt den største udvikling sker på omsorgsområdet, hvor der – med den nuværende model – vil være et demografisk pres på 225 mio. kr. i 2030 (i forhold til 2020). På småbørnsområdet vil det demografiske pres være 34 mio. kr. i 2030 og på socialområdet 9 mio. kr. i 2030. På skoleområdet falder det demografiske pres frem til 2027/28 hvorefter det stiger igen, så det samlet forventes på niveau med 2021.

Ovenstående forventede udvikling skal selvsagt tages med et vist forbehold, idet fremskrivningen bliver mere og mere usikker des længere tidshorizont. Der er dog ingen tvivl om den overordnede konklusion – nemlig at det demografiske pres frem mod 2030 primært vil være på omsorgsområdet.

⁴ På skoleområdet er der fra 2025 og frem udelukkende foretaget en fremskrivning på folkeskoleområdet (ud fra seneste elev- og klassetals-prognose). De øvrige områder under skoleområdet er således forudsat uændrede i forhold til 2024.

6. Sammenfatning

Ovenstående demografiberegninger kan sammenfattes i nedenstående tabel:

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Småbørn	2,8	7,5	10,9	13,8
Skoleområdet	6,2	4,6	4,0	3,6
Social	2,6	3,6	4,4	5,3
Omsorg	22,2	46,2	70,9	93,0
Demografi i alt	33,8	62,0	90,3	115,9

Tabellen viser et reguleringsbehov på i alt 33,8 mio. kr. i 2021 stigende til 115,9 mio. kr. i 2024.

Foretages beregning frem til 2030 med de nuværende modeller viser resultatet, at det demografiske udgiftspres primært vil være på omsorgsområdet, hvor der samlet kan beregnes et reguleringsbehov i forhold til 2020 på 230 mio. kr.

Nedenstående tabel viser ændringerne i forhold til de beløb, der allerede er indregnet i budget 2020-23.

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Småbørn	-1,7	-3,1	-3,7	-0,8
Skoleområdet	8,6	8,7	8,3	7,9
Social	1,9	1,7	1,5	2,4
Omsorg	4,2	2,8	2,5	24,7
Demografi i alt	13,0	10,2	8,7	34,3

Tabellen viser en samlet merudgift i 2021 på 13,0 mio. kr. og på 34,3 mio. kr. i 2024.

Økonomiaftalen for 2021 indeholder et løft af servicerammen på 1,5 mia. kr. til at imødegå det demografiske udgiftspres i kommunerne. Randers Kommunes andel af de 1,5 mia. kr. svarer til godt 25 mio. kr. årligt. Dette beløb kan således medgå til at finansiere ovennævnte merudgifter. Det resterende beløb vil indgå i den samlede finansiering af budget 2021-24.